

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ИэнатІэ Іухъагъ

Муниципальна образование «Шэуджэн районым» иадминистрации ипащэу хадзыгъэ Аулъэ Рэшыдэ иэнатІэ зэрэухъэрэм фэгъэхыгъэ мэфэкі зэхахьэ тыгъуасэ щылагъ. Аш хэлэжъагъэх Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат, АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэм и Тхаматэу Владимир Нарожнэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, районым щыпсэурэ нахыжъхэр, цыф гъэшүаагъэхэр, нэмикхэри.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Аулъэ Рэшыдэ иэнатІэ зэрэухъагъэр къэзыушыятырэ тхыльыр къызыратыжь нэуж икандидатурэ дэзигъэштэйж пстэум зэрафэрэзэр къытуагъ. Районым изекономикэ хэхъоныгъэхэр ышынхэм, цыфхэм цыхъэу къифашыгъэр къыгъэшыпкъэхэн зэрэлтийштыр игу щыл къыщыхигъэшыгъ.

Район администрацием ипещэгъэ Мэрэтыкъо Асплан гүшүлэр зыратым, ильэс пчагъэхэм къыготыгъе иофтэштэхъэм, сыд фэдэрэ лъэнэхъоки лэнэгъу къифэхъугъэ республикэм ипащхэм зэрафэрэзэр ариуагъ. ПэцакІэу хадзыгъэм фэгушуагъ, муниципалитетым хэхъоныгъэхэр ышынхэм фэлэжъенэу фэлэшуюагъ.

Шэуджэн районым ицыф гъэшүаагъэхэр, нэмикхэри зэхахьэм къыщигъущиагъ. Ишъэрыльхэр зыгъэцкіэнэу зыгъэжъэгъе пэцакіэм бэкі зэрэшгүхъэрээр зэкіми къыхагъэшыгъ.

АР-м и Лышъхъэу гүшүлэр зештэм,

районым ипещагъэу Мэрэтыкъо Асплан рэзэнтигъэ гүшүлэхэр пигъохыгъэх. Аш иофтэшэн зэрифэшшуашэу зэригъэцэгэлэгъэр къыуагъ, республикэм итын лъаплэу «Адыгэим и Шытхъузехъ» зыфиорэр фигъэшшошагъ. Псыр къызеум районым щыпсэухъэрээр зэкъотхэу гумэкыгъюм зэрэпэуцужыгъэхэр игу щыл къыщихигъэшыгъ.

Муниципалитетым ипащэу хадзыгъэ Аулъэ Рэшыдэ иофтаклэкі цыфхэм дэгъоу ашэ, районым гумэкыгъоу ильхэм, ахэр дэгъэзэжыгъэхэ зэрэхъущт амалхэм ар ашыгуаз. Цыфхэм цыхъэу къифашыгъэр къыгъэшьыпкъэхъинэу тишэгугъы, — къытуагъ Къумпыл Мурат.

Районым хэхъоныгъэхэр ешыха нахь мышэми, щыклагъэхэр джыри зэрэшшигъэхэр республикэм и Лышъхъэу къытуагъ. Инвестициихэр нахьыбэ шыгъэнхъэр, инфраструктурэ проектыкіэхэр щылэнтигъэм щыпхырыщиагъэнхэр пэцакіэм ишьэриль шхьаалхэм зэрэшгүхъэрээр зэкіми къыхагъэшыгъ.

Джа мэфэ дэдэм джыре уахьтэ гъэцэгжъинхэр зыщыкlorэ Шэуджэн район

щхэр Къумпыл Мурат игу щыл къыщихигъэшыгъ.

Цыфхэм ящылэкі-псэукэ нахьшу хууным, ахэр социальнэу ухумэйхэнхэм, зэрифэшшуашэу яфэло-фашигъэр афэгъэцкігъэнхэм мэхъанэшо я. Мы лъенкъомкэ администрацием тофыншо ѿшлэнэу къыпышыль. Джащ фэдэу районым исанитарнэ зытет шапхъэхэм адиштэнэр, демографием ылъэнэхъоки тофхэм язытет, посунуыгъэр къеухуумэгъэним исистемэ нахьшу шыгъэнхэр, бизнес цыклик ыкъи гуртым ылъэнэхъоки афэхъуягъэнэр, къэралыгъо программэхэм цыфхэр ахэгъэлжэхъэнхэр пшьэрэиль шхьаалхэр, — къытуагъ АР-м и Лышъхъэу.

Цыхъэ къыфэзшигъэхэу республикэм и Лышъхъэу, районым щыпсэурэ цыфхэм Аулъэ Рэшыдэ рэзэнтигъэ гүшүлэхэр нэужум апигъохъэр.

Джа мэфэ дэдэм джыре уахьтэ гъэцэгжъинхэр зыщыкlorэ Шэуджэн район

сымэджэцым Къумпыл Мурат щылагъ, тофшэнхэр зынэсигъэм зыщигъэшьозагъ.

УФ-м и Президент илэпчэгэгээн фонд къыхэхъгъэ сомэ миллион 11,2-р сымэджэцым игъэцкіэжъын пэуягъэхъанэу фатупшыгъ. Тофшэнхэр шышхъялум аухынхэу агъенафэ.

Ахъшэу сымэджэцым къыфатуулжъэхэр зэрифэшшуашэу гъэфедэгъэн фое, — къытуагъ Къумпыл Мурат. — Иэзаплэм чэлэв сымаджэхэм шэлхъашхэм адиштэрэ медицинэ ылъэнэхъоки ядгэгъэтоныр типшъэрэиль.

Илъэнэхъоки ясныкэм иподстанцеу Шэуджэн район сымэджэцым хэтым иофтэшэн зэрээхийшэрэд джащ фэдэу Къумпыл Мурат зеригъэлэгъууг. Джэдэжэ, Шэуджэн, Кошхэблэ, Красногвардейскэ районхэр аш ехигъэхэр. Цыфхэм ягумэкыгъохэм ялъытыгъэу ятофшэн зэхашэнэу мыш щылажъэхэрэм Адыгэим и Лышъхъэу къяджагъ.

Гъонэжжыкъо Сэтэнай.

Нэбгыри 7-мэ тарихыымрэ химиемрэкІэ балли 100 къахъыгъ

Адыгэим икілэлэджаклохэу къэралыгъо ушэтын зыкыр (ЕГЭ) зытыхъэхэм ашыщэу тарихыымкэ нэбгыри 4-мэ, химиемкэ нэбгыри 3-мэ балли 100 къахъыгъ. Гъэрекло тарихыымкэ зы нэбгыр нылэп аш фэдиз балл изыгъэкъун зытыхъэгъагъэр, химиемкэ балли 100 зыми фагъэуцугъагъэл.

2018-рэ ильзым Адыгэим икілэлэджакло 305-мэ тарихыымкэ ЕГЭ-р атагъ. Ахэм ашыщэу къэралыгъо аш фэдиз балл анахь лъагэр — балли 100 къахъыгъ, Мыецкъуапэ игурит еджаплэхэр ары ахэм къаухыгъэхэр.

Адыгэим икілэлэджаклохэу гъэрекло тарихыымкэ ЕГЭ-р зытыхъэхэм ашыщэу зы нэбгыр нылэп балли 100 къэзыхъыгъагъэр. Зэрэ Урысыеу зыпштэклэ, 2018-

рэ ильзым тарихыымкэ ЕГЭ-р зытыхъэхэм ашыщэу къэралыгъо 206-рэ балли 100 къэзыхъыгъагъэр.

Мышкэ балл анахь маклэурагъэкун фэягъэр балл 32-рэ, аш шхъадэкъын зымыльэгъыгъэр гъэрекло зэрэхъущтгъэм фэдиз хъазыр — проценти 7,5-рэ. Урысыеу пштэмэ, гуртымкэ ар зэрэхъурэр проценти 9.

Тарихыымкэ ЕГЭ-р иконтрольнэ материалхэр къыхэзхыре федеральнэ комиссием зэрэхигъеунэфыкыгъэмкэ, тарихыымкэ ЕГЭ-р зытыхъэхэм баллышихъэр къызыкхыырэр тарихыымкэ зэрэргаджээр тхылтыкіэхэр агъэфедэ зэрэхъуягъэр ары, — къытуагъ республикэм гъэсэнгъэмкэ икъэралыгъо ат-

тестационнэ къулыкъу ипащу Лариса Милосердинам.

Адыгэим икілэлэджакло 304-мэ, в процент 20-мэ, химиемкэ ЕГЭ-р атагъ. Гъэрекло зытыхъэхэм анахь ар нахьыб (процент 16,5-рэ). Гурты еджаплэхэр къэзыхъхэрэм естественнонаучнэ шэнэгъэм ехигъэрээ сэнэхъатхэр алэ къырагъахъэ зэршоигъэр аш къеушыхъаты. Къэралыгъо 206-рэ балли 100 къахъыгъ.

Химиемкэ балл анахь маклэурагъэкун фэягъэр балл 36-рэ, аш шхъадэкъын зымыльэгъыгъэр гъэрекло зытыхъэхэм японц 15. Урысыеу джащ фэдэ хъазыр тофшэнхэр зэрэшгүхъэрэм.

Зыгъэпскыгъо уахътэр рагъэжъэшт

Мэфэ фабэхэм цыифхэм загъэпскыныр якын ыкын къэлэ паркын дэт бассейним икъизэуухын ежэх. Аш игъэхъазырын зынэсыгъэм зыщыдгъэгъозэнэу къэлэ паркын тыщыагъо. Лъэсгъогу дахэу плиткэклэ гъэпкыагъэхэмкэ техыгъ гъэпскын пэччийн эм. Ехыгъом иятонэрэ лъэсгъогоу щагъэпсырэри ыкын фэкло, бэдзэогу мазэм икъихъагъум тофшэнхэр аухынхэу агъенафэ.

Хэзгъэунэфыкыма сшоигъу, ильэс чьагъэм аш удэмыхъагъе зыхыкъе, зэхъокыныгъэшху щыхъугъэхэм гу алтымытэн плъэкырэп. Бассейним пэмычыжъеу тетысхыаплэхэр бэу Iуагъэуагъех, щыгъынхэр зыщызэблахъухэрэ кабинэхэм къахъэхъуагъ, тренажерхэр псы гүнэм къыщагъеуцугъех. Тыгъэм зырагъеу нэбгырэ заулхэр а шьолырим щысыгъех.

— Джыдэдэм загъэпскыгорэп, — кьеуатэ Мыекъопэ къэлэ паркын ипашэу Мэрэтыкъо Казбек. — Сыда пломэ

Пстэумки псы кубометрэ мин 75-рэ фэдиз икын ыкын өф. Гъэпскын пэччийн метрэ 470-м ехъу икъихъагъ.

Редакцием къатхырэ письмэхэр

Тыгъу къеуагъ

Аскъэлэе гурит еджаплэу N 2-м икэлээгъаджэхэмкэ гъэзетэу «Адыгэ маекъэм» жъонигъуакъэм и 15-м къынхиутыгъе статьяу «Нэчэрэзьехэм сяхъопсагъ» зыфиоу Гыыш Азмэт къытхыгъэм джэуап къеттыжын тшоигъу.

Лъытэнгъе зыфэтшырэ Гыыш Азмэтэу чылэм ильэс 50-м къехъугъеу щымыпсэурэм гъэзетеджэхэр ыгъэшхъунхэ ылъэкыщт аскъэлэе кілээгъаджэхэм яшэнгъе зынэсырэмкэ. Ятарихъ, ячылэ къырыкыагъэр икъу фэдизэу амшыгъу аш къашуугъешы.

Анцокъо Хъаджэбэч тэшэ тэ зыщишыр, гъехъагъеу илэхэм хэшшыкъи куун афыти, ишынгъе гъогу тышыгъуаз. Тимузей раздел пасау аш щеубыты. А угъоингъе материалыр дгээфедээз клаалхэр нэйуасе фэтэшы Анцокъо Хъаджэбэч ишынгъе гъогу нахъ, зы сыхатэу я 9-рэ классым пас къытатырэм тыхыщыуцурэп. А зы сыхатыри жэрэйо усаклоу я 19-рэ лэшэгъум щылагъэхэм афэгъэхыгъ нахъ, Анцокъо Хъаджэбэч итвorchествэ изакъо иеп.

Аскъэлэе еджаплэу Анцокъо Хъаджэбэч ыцэ фаусы ашоигъуу зэлукъэм къызыхальхъэм, зымидагъэхэр чылэм инахъыжъэм я Совет ары нахъ, кілээгъаджэхэр арэп.

Тигуалэ Анцокъо Хъаджэбэч тичилэ зэрэдэсгъеэр, аш аш нэмийн цыиф гэсэгъаби Аскъэлае къыщыхъугъ, дэсны

гъех, Аскъэлэе еджаплэу къаухыгъ. Ахэм ашыщих Тхъаркъою Юныс (филология шэныгъэхэмкэ доктор), Бэгъушъэ Казбек (медицинэ шэныгъэхэмкэ доктор), Гыукъел Индрис (Ленинным ыцэлэе агъеуцугъе премиум илаураат), ахэм афэдэхэба Емыжэ зэш-зэшыпхуухэри: Емыжэ Арамбый, Емыжэ Мулишт, Емыжэ Нурбый...

Непэ еджаплэу щилэжъэрэ кілээгъаджэхэу «Анцокъо Хъаджэбэч зыщишыр зымышшэхэрэр» арьба езыгъэджахъэхэр гъэзетэу «Адыгэ маекъэм» ыкын Адыгэ телевидением иофишишэхэу Тхъаркъою Аминэт, Тхъаркъою Адам, Бэгъушъэ Фатимэ, Гыукъел Сансанэ, Лыхыкъэ Айдэмэр? А кілээгъаджэ дэдэхэр арьба езыгъэджахъэхэр АКъУМ и Лъэпкэ факультет иофишишэхэу Алышъэ Фатими, Бэгъушъэ Мирэ? А зигугуу къэтшыгъэхэр непэрэ кілээгъаджэхэмэ рагъэджахъэхэу зищынгъе гъогу иныдэлъфыбзэ езыпхыгъэхэр ары.

Тикэлэ пүгъэхэр щытхуу апилтэу Урысъем, Краснодар, Адыгейим арьт ашшээрэ еджаплэхэм ашеджэх. Гыыш Азмэт тигу хильдэгъын ыгу хэмэлтигъэнки мэхъу, ау тишэнгъэхэм ицхэ зэрэтемэлтийр тигу къеуагъ. Иофири зытэтийр гъэзетеджэхэм зэхядгъэшшыкы тшоигъуу джэуапыр къэтхыхъыгъ.

Аскъэлэе кілээгъаджэхэр.

Бассейним пэмычыжъеу тетысхыаплэхэр бэу Iуагъэуагъех, щыгъынхэр зыщызэблахъухэрэ кабинэхэм къахъэхъуагъ, тренажерхэр псы гүнэм къыщагъеуцугъех.

Бассейним ит псыр зэрэкъабзэм тигушигъэту ицхээ тель. Сыда пломэ аш чэц-зымафэ пэпч псы кубометрэ мини 5-м ехъу къыхэльладэ ыкын джащ фэдизи хэчхъыжы. Пстэумки псы кубометрэ мин 75-рэ фэдиз аш ыкын өф. Гъэпскын пэччийн метрэ 470-м ехъу икъихъагъ. Зэрэиним къыхэкын псым икъихъон охьтабэ текуадэ.

Зыгъэпскыгъо лъэхъаным анах мэхнэ зиэхэм щынэгъончъягъэр ашыщ. Мыекъупэ ибассейнышко къэгъэнэжъын станции епхыгъеу щыт. Аш къэгъэнэжъохъэм чэчи мафи къулыкъур щахъы. Тызыщыкыгъе мафэм гүшүгъу тифэ-

хуугъ къэгъэнэжъаклоу Сергей Шкуренкэм. — Мы уахътэм зыгъэпсэфылээр къэтекъухъэ, щынэгъончъягъэр псым зэрэшыгъэцэлэнхэ фаэр къафэтийтэуатэ, зынныбжь имыкъугъэхэу зизакьюо къаклохъэрэ къыхэтэгъэшых, — кыбуагъ аш.

Гъэмафэр шуагъэрэ гуапэрэ хэльэу дгээжоным фэшлэтийм сакъынгъээ къызхэдгъэфэн фае. Анахьэу ны-тыхэм, нахыижъхэм зафэтэгъазэ сабийхэм аналэ атетынэу.

ІШШЫНЭ Сусан.
Сурэтхэр Ішшиныэ Аслын тырихыгъэх.

Пэшпорыгъэшъеу зэрагъэнафэрэмкэ, бэдзэогъум и 1-м ехъулэу зыгъэпскыгъо уахътэр къызэ-Иуахышт.

Тигъэзетеджэ лъаплэхэр, шъуна! Э тешъотэгъадзэ!

Мэкъуогъу мазэм и 13-м къыщыублагъеу и 23-м нэс республикэ гъэзетэу «Адыгэ маекъэр»

2018-рэ ильэсийн иятонэрэ мэзи 6-кэ почтэм къышишьутхыкын

зыхъуу, ятлонэрэ номерын ыПКИЭ ХЭМЫЛБЭУ шъущыкытэхэн шъульэкыщт.

Шъунахылхэм, шъунибджэгъуухэм, нэмийкхэу

шъухъафтын зыфэшьушы шъушоигъохэм ар къафишьутхыкын шъульэкыщт е нэбгыритоу

шъузэгугаахъэмэ, фэдитлукэ нахъ маклэу ильэсныкъо кіэтхапкээр къышууфикашыщт.

Кызыфэжъугъэфедэх къэнэгъе мафэхэр — «Адыгэ маекъэмрэ» Урысъем и Почтэ икъутамэу Адыгейим итымрэ фэгъэкотэнэу къышууфикашырэм зыхэшумыгъэн!

ЕпльыкIэхэр

Пстэури къыдэлъытагъэу...

Цыфыр пенсием зыщыкюшт ныбжыр къэтигъэним фэгъэхыгъэ хэбзэгъэуцугъэм ипроект УФ-м и Правительствэ къизэригъэхъазырыгъэм пстэури щигъуаз, тэри игугуу къэтшыгъ. Мы уахтэм ащ субъектхэм аштегушыгъэх.

Цыфхэм яепльыкIэхэр зэтеких. Зыхэм ар юфыгъошкоо яэу, пеуцужынхэу лэбэкъухэр адзых, адрэхэм дырамыгъэштапэрэми, тхамыкIэгъошко хальгъорэп, зыпарэки ымыгъэгумэкихэрэми уарехъылэ.

ЕпльыкIэхэр зэдгашIэхэмэ штлоигъоо цыф зэфшхъафхэм зафэдгъэзагь. Апэу зиепльыкIэхэр тызэупчыгъэхэр Адыгейм исхэм цыхэ зыфаши, ялтыклоо хадзыгъэ депутатхэм аштыхэр ары. Мары ахэм джэуапэу къатыжыгъэхэр.

ШЭО Аскэр, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхаматэ игудз:

Мы юфын зы лъэнинкокIэ таубытагъэ хэлэйу уепльынэу хъурэп. Къэралыгъом иэкономикэ изытет, пенсионерхэм апашихъэки социальнэ штэврэльэу илэхэр икуу фэдизэу гъэцкIэгъэнхэр къин зэрхъурэр, ащ хэкыпIэ горэ охтэ благъэм къифыгъотым юфхэр нахышуу зэрэмыхъущтхэр къидэлъытэхэм, мы системэм аш фэдэ зехъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэр шлокIэ зымаи юфын зэрэштыр къыбуурэл. Пенсионерхэм япчыагъэ хэхъо, юфшапIэ лутхэр нахь макэ мэхъух. Ары юфхэр къэзигъэхъытэхэр. НэмийкI лъэнинкокIэ укъепльынэ, узгэгумэкини хэль. Непэ юфшапIэ чыпIэхэр къэзитыхъэрэм опыт илэу, ау нахышуухэм ясатыре джыри хэмүүцугъэу, юфышэнэу зыкыуачэ изхэр ары аштэнэу зыфаехэр, юф зэ-

рагъашIэхэрэри. Аш ыпкъ къикыкIэ зыныбжь хэклотагъэхэу, ильэс 60 — 63-м нэсыгъэхэу юфшапIэ чыпIэ зимижъэу, зымыгъотэу къанхээрэм япчыагъэ хэхъо зэпьт. Ахэм яоф зэрхъущтим умыгъэгумэкин пльэкырэп. Арышь, мы системэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм ыпекIэ законыр заштэрэ ужым цыфхэр зэолэштхэ пстэури хэзигъэ имыгъэ зэпэпщечын фауу сэллэти. Тэри а күпым хахъэхэр лъэнэкоо пстумки къэхъумагъэ зэрхъущтим тегупшысэн, хэкыпIэ къыхэтхын фае.

Александр ЛОБОДА, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм хэбзэгъэуцунымкIэ, законностымкIэ ыкIи чыпIэ зыгъэ-орышэжыгъипIэхэм яофхэмкIэ икомитет ипаш:

Сэ сиепльыкIэкIэ, къэралыгъом иэкономикэ изытет къидэлъытэзэ, джыри лъешуу юф зыдэпшэн фэе проектэу мыр щыт. Экономикэм емыхъгъэу, хэушхъафыгъэу пштэ хъущтэп. Хэбзэгъэуцугъэ проектыр хазыр зыхыкIэ, тиепльыкIэ нахь игъекотыгъэу къитотыкIыщ.

ШЭУДЖЭН Тембот, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат ныбжыкIэхэм ашт:

Зы лъэнинкокIэ, мыш фэдэ зехъокыныгъэхэр пенсионерхэм системэм зэрищи-клагъэхэр къыбуурэл, нэмийкI лъэнинкокIэ укъепльынэ, зыдемыгъэштени хэолъяго.

Пенсием клонэу зыныбжь нэсыгъэхэм е клогъахэхэм юфшапIэ чыпIэхэмкIэ юфыгъуаб юэ зэрхъурэр хэтки шъэфэп. НэмийкIэ узыгъэгумэкинэу мы законым къиздихыштири ба. Хэбзэгъэуцугъэр пштэнным ыпекIэ пстэури куо зэбгъашэн, зэбгъэпшэн ыкIи къыдэлъытэн фауу сэллэти.

БОРСЭ Къэплъан, АР-м и Парламент идепутат:

Пенсием зыщыкюштхэ ныбжыр къызэралытштим сэ шшхъэкIэ дэзгаштэрэп. Цыфхэм къыгашээрэм, гурытимкIэ лъятаагъэу, къыхэхъагъэу аломи, щыгээнэгъэм къыгъэльягъэр нэмийкI. Иккыб къэралхэм аштыхэрэм пенсием зыщыклюхэрэ ныбжьэу ашагъэнэфагъэхэмкIэ тазэрарагъашэрэри тэрэзэп. Къэралыгъо пстэуми щыгэлэ-псэукIэу арлытыр, яэкономикэ зэфедэп.

Джащ фэдэу цыф къызэралыкIэ, мы лъэхъаным юф зышэхэу, охтэ зэфэшхъафхэм пенсием клоштхэри гушигъэтуу шыгъэх.

ХЬОКИО Разынет, медицинэ иофиши:

Пенсием сиыклонкIэ сэ зы ильэс къисфэнэгъягъэр. Джи мы законыр заштэкIэ, 2020-рэ ильэсийм сиыклон фауу мэхъу. Сэ шшхъэкIэ ащ гумэкыгъошко хэслэгъягъэрэп, ильэситуу имыкүпэу ары ныгэл юф зэрэсшэжышиштири, ау нахьберэ юф зышэн фауу хъущтхэмкIэ ар юрьфэгъоп. Аруу

шытми, ныбжым къыхагъахъомэ, пенсионери къаэтиштхэу алошь, шуагъэ гори къыхынэу тыщэгугы.

ПЭНЭШҮУ Сайд, кIэлэвъадж:

Пенсием зыщыкюштхэ ныбжыр къаэтиштмэ, зыныбжь хэклотагъэу, пенсием клоным нэсыгъэхэр юфшапIэхэм къауамыгъэхъинхэм фэгъэхыгъээ закони аштэн фае. Гушигъэм пае, унэе хызымэтшапIэхэм янахыбээм ильэс 30 — 40 нахыбээ зымынжыхъэр ары аштэхэрэп, ильэс 63 — 65-м нэсыгъэхэм афаэхэп. Аш, къэлгээ законо ѿмыгъэтуу, хэбзэгъэуцугъэ гъэнэфагъэкIэ пашуекIонхэ фае. Пенсионерхэм хэвшыкIэу къахагъэхъонэу зэралорэри агъэцкIэжынэу тэгүгъэ.

КъАТ Хазэрэт, предприниматель:

Сэ пенсием сиыклонкIэ джыри ильэсигыбэ си, ау си-

мыгъэгумэкин слъэкырэп. Сыда пломэ сиахылхэм, сигүпсэхэм пенсием зиогуухэр бэу ахэтых. Урысыем ѿысэхъэрэм къагашээрэм, гурытимкIэ лъятаагъэу, хэхъагъэу зэралорэри хэукуоньгъэ. Цыфхэм ащ фэдиз къагашээрэм, къагашэхъэм, псаныгъэу ямыгъэм ыпкъ къикIэу, юфшапIэмэ аутишхъэрэп. ЮфшапIэ чыпIэхэр къэзитыхъэрэм аштыхъэрэхэр нахыжхэм афаэхэп.

Пенсием зыщыкюштхэ ныбжыр къызэралытштим игууу нахыпекIэ къашыщтыгъэу ѿитми, енэгүягъо зыпари емыжагъэкIэ. КIэу щыгээнэгъэм къыхэхъэрэ пстэуми, анахэу зэхъокыныгъэ инхэм, цыфыр аштыхъинэ хабзэ. Мы законопроектыри ащ фэд. Аруу ѿитми, ар зэкIэхэмкI федэ хуунэу, шуагъэ къыхынэу мэгүгъэх.

ХъУТ Нэфсэт.

Ткьюш республикэм ѿыкъэбархэр

Ильэс 85-рэ къызэлъызыубытырэ гъогууан

КъБКъУ-м имединэ коледж тиреспубликэ ѿыцэри юфшапIэхэм ашт. Мы мафэхэм коледжыр къызэзэуахыгъэр ильэс 85-рэ зэрхъурэр университетын ѿагъэмэфэкыгъ. А юфыгъом фэгъэхыгъэу Александр Сокуровым ѿцэ зыхырэ творческэ мастерскоу КъБКъУ-м илэм пчихъэзэхахъэ ѿыреклокIыгъ.

Тичыналъэ, Урысыем иеджэпIэ анахъижь дэдэхэм ахалтытэрэ медицинэ коледжым имэфэкIэ къафэгушонхэу къеблэгъагъэх КъБКъУ-м псаунгыгъэм икъеухъумэнкIэ министрэу Хъубий Марат, юфшэнимкIэ ыкIи социальнэ ухуумэнимкIэ министрэу Асанов Алим,

республикэм ипрофсоюзхэм яфедераци итхаматэу Амшъэкъо Фатимэт. Джащ фэдэу пчихъэзэхахъэм хэлэжагъэх республикэм имединэ юфшапIэхэм япашхэр, КъБКъУ-м изаслуженнэ врачэр, медицинэ шлэнгъэхэмкIэ докторхэр, кандидатхэр, ильэс зэфэшхъафхэм

колледжыр къэзыухыгъэхэр, студентхэр.

Пчихъэзэхахъэр къызэуихыгъ ыкIи зеришагъ Атаев Анзор. Къеклонгагъэхэм къызафэгушо нууж ащ пчигум къыригъэблэгъагъа колледжым ильэс 20-м нэсыгъэу илаштуу, КъБКъУ-м гъэсэнгъээмкIэ изаслуженнэ юфышэу, медицинэ шлэнгъэхэмкIэ кандидатэу Пщыый Светланэ. Ар кIэлэу еджапIэм итарихъ кытегушыгъа.

Гъогуонэ дахэ, купк зиэ къыкIутикollедж. Тиреспубликэ имединэ юфшапIэхэм аштажагъэхэрэм япроцент 90-р коледжым къычиэкигъ. ТиеджапI апэрэ лъэбэкъухэр шлэнгъээм зыща-дзыгъээр врач цэрылохэу Тхээзэлпэльж Тулэ, ШэуджэнцыкIу Еленэ, Къардэн Осмэн, Бер Мухъэдин, Абыдэ Мусэ, нэмийкыбэхэм. Ахэм ацэхэр дышье-пскIэ арьтхагъэх еджапIэм итарихъ инэктубгъохэм.

Блэкыгъэ ильэсхэм медколеджым хэвшыкIэу зиужыгъ. Курс цыкIутикIэ эзэгъэжъэгъа еджапIэр джы лъэлэс пытэ зиэ, шлэнгъэлэл IазэхэмкIэ гушохэрэм ашт. 2007-рэ ильэсийм ар Урысыем и ССУЗ анахь дэгүшишьэм ахэфагъ. Аш къыфагъэшьошагъ «Европейскэ уасэ

зиэ гъэсэнгъэ щалэжы» зыфиорэ дышьэ медалыр, «Пэщэ анахь дэгү-2017» зыфиорэри Пщыый Светланэ къилэжыгъ.

Гъехъэгъэшүхэр зиэ коледжым игуауу къифэгушуагъ КъБКъУ-м иректорэу Альтуд Юрэ.

Сыгукли сыпсэки лъэшэу сиифэхъохуу туиниверситет икъутэмэ анахь пашэхэм аштшуу медколеджым. Тиашшээрэ еджапIэ ѿыреклокIырэ юфыгъохэм чанэу коледжыр ахэлажьэ ыкIи хэушхъафыгъигъа къащыхахъих, — elo Альтудым. — Джащрэлагъэ къэлэвэри гушуагъо къытлэгъиэсигъ: КъБКъУ-р УФ-м иеджэпIэ анахь дэгүшишьэм ахэфагъ. Щэх хэмийльэу ар зишүшлагъэхэм ашт медколеджри. Гъехъэгъэшхохэр, теклонгыгъэ инхэр тапэкли къыдэшшүхынхэу, лъэгэпIэшүхэм шуанэсныеу сиышувэлэло.

Медколеджым истудентхэм къагэхъязырыгъэ концертимкIэ пчихъэзэхахъэр аухыгъ, къеклонгагъэхэм нэпээпль сурэтхэр зытираараагъэхъигъэх.

ЖЫЛЛАСЭ Марит.

«Исламъер»

Іоғшіләнүмрә унәгъо джәныкъомрә бзыльғығызмкің зәдәхығыаеҳәу зылохәрәр щыләх. Зым упыльмә, адәм щықлағың фәхъунәу, ар умығытәрәзәшүнәу алтытә. Мы тхығъэр зыфәгъәхығыаеҳ, Адыгә къэралыгъо орәдый-къәшьокто ансамбләу «Ислъамыем» ипащә игуадзәу Ағыржыэнәкъо Саниет а еплықләр къызәблехъу. Игъашілә зәпхығъә куп цәрыйләм гъехъагъәхәр щишиңәуи ар иғто ефә, унәгъо зәкүлжъ дахә ығәепсынәуи фызәшіләкъыгъ.

— Тэрэз, Йошіэнры шүү пльэгъу зыхыуклэ, ар ятлонэрэ унэ пфэхъу, — кыыргэгъажэе Саниет игуущийэ. — Сишийэнэгъе «Ислъамыер» щыш зэрэхъугээр насыптыгъеу зыфэсэлэгъужы. Мыш фэдэ куп цэрийо удэлэжъэнры, орэд кыышыптоныр, укъыдэтэджынры, удэчъепхыныр зымыуасэ щылэп. Сыныбжыкэ дэдэу, институтыр къэсүүхыгъе къодьеу цыхъэ кыысфиши, «Ислъамыем» ихудожественэ пащэу Нэхэе Аслын сыйкызыэриштэгъагъэмкэ зыфэрэз. Сиунагьоу, спсэ щыш хъугъе купым мары мыгъэ ильэс 27-рэ хъугъеу сышэлажьэ.

Ағыржынаның Саниет Краснодар күлтүрәмкілә институте дәтым хормейстер сәнэхъятым зыңбыргызасы. Джыры студенттә ордыйо күпәу «Испъамыем» кырыптылай үубләгъя, исәнаушыгъе щыхигъахъощтыгъ. Аңсамблэр аңызгын Адыгегим щызызващәгъакілә щытыгъ. 1991-рә ильесым, институтыр кызызевхым, күпым Йофшиенең кырагъабләгъя. Иапәрә мафи чанәу, Йофшиеныр шу ылъәгъью, ордекъәлоным, ордыйо зәщәнным хәшшыкі фыриләу аш зықынгъельәгъуагъ. Аңсамбләм иләшхъәттәу Нәхәе Аслылан анахь цыяхъ зыфишырә илофшизгъухем Саниет ашыц. «Соне сикъотәгъу, сиәлпіләгъу, күп ин бғәзөорышләнүр ішшіләхәп аш фәдә цыифхәр уакыбы дәмытхәмә. Ашқылә сыйфәраз» ылоу берә зәхесәхы. Цыхъешләгъую Ағыржынаның Саниет зәрәщыттым пае игуадзәзи художественнә пашэм ар ығъенәфагъ.

Ильэс 15 мэхүүшь а шшэрэлтэйр лыр егъэцак!э. Аш нэмьк!э Саниет ордэйбу ык!и ордэйлохэр зөঢгъэнхэм, гъеуцугъэнхэм юф адеш!э. Аш пае ашшэрэ гъэсэнгъэу ыгъотыгъэр иофш!энк!э кышхъвалэ. «Исламыем» хормейстерэу непэ ары илэр. Ансамблэм иухвазырынхэр егъэорыш!эх. Концертхэм зафагъэхвазырэу бэрэ слъэтгъугъэшь, Соне иофышхуо ышлэрээр сэгъэунэфы зэпйт. Орэдьиохэр пчэгум кызэрхиаштхери, зэрэтетыштхери, зэрэтекыжыщхэ шык!эри егъенафэх, режиссер папк!эу купым хэт.

«Ислъамыем» непэ орэд къыло закъоу пчэгум текъыжырэп. Мэкъамэр, гүшүйэр, пышнайльэр, къашъор къызэлтыиубытхэу зы къэгъельэгъон шхъяф фэдэу иконцерт номер пэпчь гъэуцуугъэ. Арышь, купыр цыифхэм апашхъээ къызыеригъэхьащым мэхъэнэ ин ил. Етлани «Ислъамыем» хэт орэдьиохэм, пышнаохэм, къэшүуакохэм мэшэлахъэу заушъомбгүү. Непэ орэдьио 17, къэшьокю 18 купым хэт, музыкальнэ йэмэпсымэхэм къязыгъялохэрэр нэбгыри 10 мэхъух. Аш фэдизир бгъэлорышиэныр, бгъэхъазырынхэр, зэблэпщынхэр, анахъэу дэкыгто концертхэр щылэхэ зыхъуклэ, тоф псынкэлэп. Инуагьо щыщ сабыйхэм афэдэу Агыржыэнэкъо Санисет ансамблэм хэтхэм къадеклоклы. Сэ бэрэ артистхэм Урысыем икъалэхэм, йэкыг къэралыгъохэмий садыщылагъэшь, дэлоныгъэу, йэдэбныгъэу, шьырытыгъэу ахэлтийр спъэгтгүүгэ. Гъогу техъаштхэмий, ухъазырынхэр аублэшт-

ми, зыдэкіогъэх къалэр къаплыыхъанэ дэкъыштхэмү уахьтэу агъэнафэрэм шлокъихэрэп.

— Аүштэу йорышлая э пхэмыльмэ, мыш фэдиз цыфыр бгъэдэлошьущтэп, бгъэлорышлэши чинтэй яцахолбашы Саинст

шъущтэп, – къыхеъзы Саниет

игущыл. — ИшыкIагъэмэ, пхашуи уадэгущыл эшт. Ныбжы-кIэхэр бэу кытхахъэхэба, анахъэу къэшуюаклохэм, кIэлэзыкIи пшьешьэ цынэ цыкIухэр, колледжыр къаухыгъэу тштэу къыхэкIы. Ахэри зыдэдгяасэхээ, артист нахылжхэм акырыдгээплыхээз тэпсыхъэх. Тиэшьхьэтетэу Нэхэе Асплан тэри ары тызэргийэсагчар, ИгъэсэпэтхыдекIэ джы кызэнэсыгъэми тегъэзекlo. «Зыгорэмыхъумэ, «Исламые» закъор аран кызыфальгъуштыр, зэрэльэпкIэу ар кызыфальгъушт», — кыитео зэпыт аш. Мы гушилэхэр зышыдльгъэгүпшэхэрэл.

Дэкігьо концертхэг кызын шатырэ чылгын эхэм зэкэ узэрэфэау ашызын фэрэп. А йо-фыгъохэр Мыекъуапе удэсэү агъэхъазырых, телефоникэ зэдэгүүшигъухэр адашыиз пстэури агъэлсы ыкчи йоххэр дэгъо зээлын фагъэу къашлошызэ гъогу техъэх, ау йекибым къогъахэхэу, пэнзорыгъэшьэу бэджэнд ашыгъэ хъаклещым чылгы нэки имыгъээни къыхэкы. Аш фэдээ мэфэ гузэжъогъухэм Саниет лыхъужжынгъэ зэрихьэу сэ сэлльтигэ. Йекиб къералыгъо ушын-иэу, нэбгырэ 45-р уакыб дэтэү ахэр о уиунашью, уихэкынгъэ къежэхэ зыхъукэ, щэлагъын шэн гъэтэйлтыгын къылхэфэн-хэ фас.

Творческэ тофшлагъэу Сани-
ет илэхэм ягугьу пшын хүмээ.

ымекъэ шыабэ нахъ къеклуре ордэу къыуагъехэр къыхэбгъэшынхэ плъэкыщт. Къэшьоззехэт мэкъамэу «Удж», адыгэ лъэпкь ордхэу «Курина», «Хъепакэ иордэ» ашт ордыло зещуу къыуагъех. Анахъ зэрэгушкорэ йоффшэнэу иэр Нэхэе Аслын ыусыгъэ «Ныдэльф мэкъамэхэм» алтыысын зэрилъэкигъэр ары. Аш щыщ Iахъ къылонену къизэрэфигъэшьошагъэм пae композиторым фэраз. Иофшэгъоу ыкли ишшэшьэгъоу, Урысъем изаслуженнэ артисткүу Хъокло Сусанэ дежьгууз Саниет пэублэ гъешло-гъечые мэкъамэр къыхедзэ. Мы ордыр къэзыуагъехэм 2010-рэ ильэсым Урысъем и Правительствэ ишүухафтын къафагъэшьошагъ. Аш нэмикеу Агыыржээнэкъо Саниет «Чэчэн Республикомэ искуствэхэмкэ изаслуженнэ йоффыш» зыфиорэ цэ лъаплэр 2007-рэ ильэсым къыратыгъ, мыгъэ «Адыгейим инароднэ артист» зыфиорэ щытхъуцIэр къифал синшишт.

«Испъламыем» итворческэ тьогу къызэрэрыкlopэм фэдиз къабз Поми хъунэу Саниет иунэгъо щыїэныгъэ гъогуи къырэкlo. Ансамблэм къызхэхъяльэр ильэсич хъугъеу ар унагъо ихъагъ. Агъыржъэнэкъо лъэ-къуацлэр Саниет зыххэзгъэ ллакъом ий. Ежыр Хъуажхъэм ащищ. Едэпсыкъуае къышы-хъугъ, къуаджэр псычлэг зэ-

ИЯТЛОНЭРЭ УН

хъум, Адыгэкъалэ янэ-ятэхэм акыгъо коцыгъагъэ. Шъхъэгъусэ фехъугъэ Валерэ къуаджэу Улапэ щыщ, Саниет зещэм, янэ-ятэхэм алъэхэсэу Мыекъуапэ щыпсэущтыгъэ. Пшъашъэ орэдьио ныбжъыкъэр пышы-гуашхэу Агъыржъэнэкъо Нурый-рэ Светланэрэ ахэсынэу хъугъэ. Непэ къызнэсигъэми ары зэрэцчытыр. Нахыжъхэри нахын-къэхэри зэгурьлохэу, хъалэз, зын-зынчагъо, залапсаух,

— Сипчи сигуаши лъэшэу сафэрэз. Ахэр Іэпүлэгью сигаагъэх. Сабыйхэр кызысыфэхъухэми яштуағъэ бэу кысатъекыигь. Ансамблэ цэрылом Ioф зэрэшьцшээрэм рэгушох. Сильтхээгүсси сиофшэн зэхэшьыкы. Тикупкэ бэрэ кытэглихъэба, аш паеклэ егъашээми зы майдэныгъэ кыбгъодекыгъэп. Ар насыптыгь. Аш фэдэу иуунагьо исхэм уагурымшюомэ, артист ухъушъуттэп, — кынчегъашы Саниет.

Абыржъэнэкъо Саниет кла-

лэрэ пшъашъэрэ илэх. Икланэү Заур ильэс 21-рэ ыныбжь, хэгъэгу клоц! Ioфхэмкэ Министрствэм хэхъэрэ гьоуг-патруль күлүкүм щэлажье. Ипшъашъэу Анэтэ ильэс 19 ыныбжь, Мые-къопэ къэралыгто гуманитар-техническэ коллеждым ифа-культетитүмэ ащеджэ. Юридическэ сэнэхъатым дыкыгьюу зеклон Ioфхэм ыкИ хъак! эщ гъэзеклоным зафельясэ. Ильфыгъэхэм ярэхъатныгъэ, ягупсэ-фыныгъэ, янасыпыгъэ анахь мэхъанэ зи|еу ным ельтыэ. Бзыльфыгъэмкэ унагьор авшъэу зэрэцчытыр Саниет ышүштэфырэл. Ашкэ ежьыр насыпышүү, бын дахэ ыгъотыгъ. Ау унагьом dakloy шу плъэгүрэ Ioфым упылъэу, уиуахьти аш паий икъоу, уилофшэгъухэр ууна-гьо щыщхэм фэдэу зыхуукэ, насыпым хэхъо фэдитлукли, фэдишикли.

*ТІЭШЪУ Светлан,
Адыгеим изаслуженнэ жур-
налист.*

Шуагъэ къытыгъ

Хэбзэгъяуцугъэм диштэй сомэ миллион 46,5-рэ зытефэрэ IoF 725-kлэ къулыкъушлэхэм зэхэфынхэр зэхашагъэх.

Ашт изээфхэйсэжжийхэмкээ хыкум приставхэм административнээ протоколи б-рэ, чынфэ зытэльхэм мылькоу алэкэлтыр агъэфедэн фимытхэу акт 59-рэ зэхагьзэуцагъэх. Зипшъерыльхэр зымыгъяцаклэхэрэм уголовнэ lof къалагъэтэджэн зэрэлдэжжээштийр зэрйт тхъапэхэр аратыгъэх.

Хынкым приставхэм зэхажэгэй рейдым ишүүга-
тэйгээ гъэстныиыхъээ-энергетический комплексийм
иорганизациехэм сомэ миллионы 10-м ехүү
афызэклагъэлжьыг. Мы мазэм ыкІэм нэс мыш-
фала юртхүабзахар джыри рагъяк/юк/ыштых.

Мыш фэдэ гумэкыг шъухэмийфэним пае
игьом чыфэхэр шъупщиныжынхэу къулыкъу-
шэхэр къышоджэх.

**Іашэхэр ежь-ежырэу къызэрагъэт Йылтыжъхэрэ,
хэбзэнчьеу ахэр зыгъхэм пшьэдэк Йыжьеу арагъхырэ**

Федеральна закон «Іашэм ехыллагъ» зыфиорем кызэрэштидэльтиагъэмкі, Урысые Федерацием щыпсэухэрэм фитыныгъэ ял хэгъэгу клоц лоффхэмкі куулыкухэм лицензиехэр казащарагатырэ нэуж зыкызэраухъумэжыщт Іашэхэр, спорт, шэкло шхончхэр, газ клерахъохэр кызылэклагъэхъанхэу.

Іашәхәр, щә-гыңхәр, атығъәу, ахъожығъәу къы-
къағъәорә, пкыңгъохәр рагъакы.

зэрэхырэри, кыгъотыгъэр зэрэзкүүиушъэфагъэри кыыхырагьэубытэ. «Хэбзэнчъэу үягъэкыг» заалкэ, 1ашэр аацагъэу, арагъэхырэп. 1ашэм икъыхэгъэшын-кэ следственнэ юфтьхабзэхэм якъеуххэм атетэүи, цыфхэр заубыткіи 1ашэ

къазэралахырээр ежь-ежь-
рэу ар къагъэтылъыж
гъэклэ плъытэ хъущтэг

Хэбзэнчъэу аыгъ яланхын
ежь-ежырыеу кызырам

Fig. 1. A photograph of the specimen.

тылтырышырәр Ыашәр зыща-
гъефедәрә бзэджәшлагъэ-
хәр зәрамыхъанхәмкә, хә-
бзэукъоныгъэхәр амышын-
хәмкә амалыштоу щыт.

—
—
—

Мы лъэныкъом юфхэр нахышшоу щызехъэгъэнхэм тэгъэпсыхъягъэу Адыгэ Республикаем иминистрэхэм я Кабинет 2012-рэ хъэгъэ программи аштагъ. Ильэс къэс а гухэлхэм апае сомэ мини 100 республикэ бюджетым къыхагъэклы.

ильэсүм унашью «Хэбзэнчээр айгы йашхэр, щэ-гынхэр, къагъэорэ пкыгъохэр ыпкэ хэлъеу ежь-ежырэу цыфхэм къагъэтыльжынхэм иамал зехъэгъэним ехыллагь» зыфиорар ыштагь Аш-хажвекийн.

Иашэр къэзыгъэтыльжы жызы выштоигъохэм хэгъэргү klocl Ioфхэмкэ чыпилэ къулыкүм е Урысые Федерациием и Лъэпкъ гвардие идзэхэм Адыгэ Республикаанкэ якутамэ ипод-

зыгиторэй ыштагай. Аш-
нэмийкэу хэбзэнчьеу алыгь
лашэхэр, щэ-гынхэр, къа-
гъэорэ пкыгьюхэр ежь-
ежьырэу къагъэтыльы-
жынхэм ахъщэкэ күгъэ-
гушулагъэнхэм тегъэпсы-
разделениехэу лицензие-
хэр къазащаатыхэрэм
зафагъэзэн фае.

*Адыгэ Республикаэм
хэгъэгу клоцI тохжэмкэ и
Министерств*

ІофшІэгъэшІухэмкІэ пэгъокыых

Псы биологическэ ресурсхэр упльэкіугъэнхэмкІэ, язытет лыпльэгъэнымкІэ, къэухъумэгъэнхэмкІэ Федеральнэ Агентствэм и Кубано-Адыгейскэ отделэу Янэксъо Аслъан зипащэм ыныбжь ильэс 25-рэ хуугъэ. Ліэшіэгъу планаклэ узэкІэбэжъмэ, Адыгэ Республика иапэрэ Президентэу Джарымэ Аслъан иунашъокІэ «Адыгейская республиканская инспекция рыбоохраны» зыфилорэр ФГУ-у «Азчеррыбводым» епхыгъэу зэхащэгъагъеу Лъеустэнхъаблэ дэт.

Джащ къыщегъэжъагъеу Янэксъо Аслъан зипащэм ыціэ бэрэ зэблахьюо хуугъэ, ау зэмыхъокІэ къэнжъырэр ишъэрильхэр ары. Ахэр бэ мэхъух, анах шхъалэр зипащэм отделым къыгъэгъунхэрэ псыхъохам, псыыгъыпхэм пцэжъыеу ахсыр къэухъумэгъенир, псыхъохам яухъапІэхэр гъэкъэбэзгъэнхэр, гъэпсэфыпІэ чыыпІэ дахэ шыгъэнхэр ары. Аш пас браконьерхэм ащаухъумех, къагъэгъунхэрэ псыхъохам, псыыгъыпхэм зэрхтэх регионхэм, хъязметшапІэхэм, унэе предпринимательхэм пцэжъыехуунымкІэ, псыр къызфэгъэфедэгъэнимкІэ, къуладжхэр гъэкъэбэзгъэнхэмкІэ шапхъеу щыгъэхэр зэрэгъэцакІэхэрэр аупльэкүх, ахэр зыукохэрэм шьэдэкъыжь арагъэхы.

— Апэрэ ильэсхэу тызэмийсэгээ бэдээр щыгъаклэм игъогу тызыштихъагъэм къинигъохэр мэклагъэхэп, — elo Аслъан. — АпэрэмкІэ, пцэжъыехууним хэшъыкі фызиле йофишІэхэр щыгъагъэхэп, тызэрэзеклон транспорти, тищыкІэгъэ обрудованиеири тиагъэхэп. А зэпстэур хэгъэки, тызшлэжъэн уни, гэхтэйлэгъи щыгъагъэп...

Ау Аслъан апэрэ къинигъохэм заукикІэ зыгу къодыхэрэм ащищэп. Мы клаалэр ицыкIугохом къыщегъэжъагъеу тэшэшь, ыгу къодыгъеу, ынэжь зэхэгъэхъагъеу, «улыкэмэ къэгъэзжэх» зыфалохэрэм афэдэу тъягъулагъэп, зыми ымыльэгъулагъэу къысшошы. Арэущтэу зыкыщтыри ицыкIугохом къинигъохэм ыгу аримыгъэгъэхэдэу, ахэр зэпичихээ къыхъыгъеши ары.

Үнэгъо үүжье Аслъан къихъхъагъ. Ятэу Янэксъо Ихъакъ Адыгэим имызакъо, тызхэтигъэ краим дэгъо щашшэгъигъ, Социалистический йофишІаклэм и Псыхъулагъигъ, КПСС-м и ХХV-рэ Зэфэс иделегатыгъ, РСФСР-м и Апшъэрэ Совет идепутатыгъ, чыгулэжь бэлахъыгъ. Ежь Аслъани джыри еджапІэхэм щеджэштыгъ механи-

затор сэнхъатыр зэригъэгъотыгъеу ильэс еджэгъур къызашукІэ комбайнэм тесэу хыныньюшом хэлажьэу зырегъяжъэм. Колхозми итрактористыгъ, анах комсомольцэ чанхэм ашыщыгъ. ВЛКСМ-м и XIX-рэ Зэфэс иделегатыгъ, аши, РСФСР-м и Апшъэрэ Совет и Президиуми яштыхъу тхыльхэр къыратыгъэх. Ильэс 22-рэ ныэлэп ыныбжыгъэр йофишІэнэм и Щитху иорденэу я 3-рэ степень зилэр къызыратым. Къыфагъэшъошыгъ Адыгэ Республика ыкы Краснодар краим япарламентхэм яштыхъу тхыльхэр, нэмийкхэри. Экономике шэнэгъэхэмкІэ кандидат, Адыгэ (Черкес) Академиим иакадемик. Охьте кіэкынэм аш фэдиз йофишІагъэ зывшье ифагъэр 1993-рэ ильэс ыпшъэхэмкІэ зигугъу къэтшыгъе хъязметшапІэхэм пащэ зыфашым, кілэ къопцэ нэгушом республикэмкИ, краимки, Ростовки ишшэхэм жабзэ къафиштэгъотыгъ, загуригъэулагъ. Ахэри, тыйдэ щыгъи иныбджэгъуухери къызыдьригъэлгъэх, ящыкІэгъэ автомашинэри къуашъохэри яхэх, шапхъэхэм адиштэу инспекторхэри улэшгъэх. Республика ичыпІэ зытфыхмэ пцэжъыехэм якъеухъумэнкІэ щыкІэгъэнчъеу йофишІэнхэр ащищэхэштэгъ.

ЯлофшІапІэ зеушъомбгъ

Янэксъо Аслъан зипащэм отделыр зыххэхэрэ Азово-Черноморскэ чыыпІэ ГээлорышапІэхэм иофис шхъалэр Ростов дэт. Непэ зигугъу къэтшырэ отделым къыгъэгъунхэрэр Адыгэ Республика ипсихъохэм, ипсыыгъыпхэм язакъоп, аш къыфэгъэзагъэх тигъунэгъу Краснодар краим ирайони 9-ми ашыгъэхэр. Къагъэгъунэрэ шьольтырэ квадратнэ километр мин 27-рэ мэхъу. Псыхъохэр — 161-рэ, псыыгъыпхэм — 11, псыутэхэр — 341-рэ, хыкуумхэр — 29-рэ. ЗекІэмкИ псыхъохэм якъихъагъэр километрэ 13678-рэ.

— Тиобилей йофишІэгъэ дэгъухэри пэтэгъохых, — elo Янэксъо Аслъан. — Ильэс 25-м пцэжъыехэм ыкы псыхэм якъеухъумэн фэгъэхыгъэ законодательствэхэр гъогогъу 13752-рэ аукъуагъэу къыхэдгъэшыгъ. Тызхэт ильэс ым пыкыгъэ мэзитфим къыхэдгъэшхи дгээшниагъэр нэбгыре 259-рэ. Анахъэр бзэджешагъэхэр нахьыбэ зыщыхъуухэрэр пцэжъыехэм икрап атупши зыщыхъуухэрэр ары. «Азчеррыбводым» ыкы полицием яофишІэхэр тигъусэхуу мэзитфим рейд 60 зэхэтшагъэ, шапхъэхэр зыукъогъэ нэбгыре 49-рэ къыхэдгъэшыгъ. Краснодар, Тэххутэмьыкъуае, Шапсыгъ, Ганжинскэ псыыгъыпхэм ахагъэуцогъэ хытыуухэр къыхэдгъэшыгъэнхэм фэш мотор зытэ къуашъохэм ахэр къызпынэштхэ 1эмэ-псымэхэр аттэхэу гъогогъу 12-рэ тиинспекторхэр къызэпкІуагъэх, пцэжъыехэ зэршэхэрэ пкыгъо зэфэшхъафхэр, хытыуу 105-м, зекІэмкИ метрэ 5250-рэ зицыхъагъэхэм, пцэжъыехэм якъеухъумэнкІэ щыкІэгъэнчъеу йофишІэнхэр ащищэхэштэгъ.

Зэдэгъэжъхээ мэлажъэх

Зигугъу къэтшырэ хъязметшапІэхэм иколлектив инэп, зекІэмкИ нэбгыре 11 зэрхъуухэрэр. Ахэм ащищэу къэтчыгъэгъэ йофишІэнхэр зыгъэцакІэхэрэ инспекторхэр нэбгыри 7 — Янэксъо Аслъан, Ерэджыбэко Азмэт, Кіэнэбэ Азмэт, Сергей Симаевыр, Александр Гайдамак, Андрей Волковыр, Александр Садыковыр.

— ЗекІэ тиофишІэхэр ыгурэ ыпсэрэ етыгъэу япшъэрильхэр зыгъэцакІэхэрэ заклэх. Ильэсипшил пчыагъе хуугъэ йофиш зыдатшэхэрэр. Къэралыгъо инспектор шхъалэр Ерэджыбэко Азмэт предприятиер зызэхашэм

апэ къыуухъэгъэхэм ащищэ, — иофишІэхэрэ яштыхъу фэухырэп Аслъан. — Джащ фэдэх специалист шхъалэрэ Лымыншэкъо Разыети, рыболов-ихтиологэ Юрий Котлярови. Тыгыгъупшэхэрэп тиветранхэри. ГъобэкъуаекІэ Хыалэштэ Хъазэрэт дэлэжъагъэхэм бэрэ игульу ашы. Заом хэлэжъагъэу Корчик Оглы Борисэ сэ йофишІэнхэр дэзгъэжъэгъагъ. Бэмышыр идүний ыхъожыгъэми, исурэт тяэтэ исурэт готэу сикабинет ит.

ГъунэпкъакІэхэр аштэштых

— Непэ тиофишІагъэхэм, ильэс 25-м тфэукочыгъэхэм ягуу къэтшыгъ, — икъэлтэнхэр лъягъэкъуатх Аслъан. — Ау аш къикырэп тигъэхъагъэхэм тягупсэфылпІэ. Научнэ лъапсэ илэу пцэжъыехуунымкІэ йофишІэхэр щыгъагъэхэр къызфэдэгъэфедэхээ тапэ едгъэхъуэт, тицыхъохэм, псыыгъыпхэм пцэжъыехэм лъэпкэ зэфэшхъафхэр нахьыбэ ахэдгъэхъошт. Анахъэу тызлытшытыр «искусственное воспроизводство» зыфалорэр ары.

Ялорэ яшгээрэ зэтэфэу лажъэхээ, 2017-рэ ильэс ым Тэххутэмьыкъо псыыгъыпхэм республике бюджетын къафиштэгъигъэ мылькумкИ сазан пцэжъыехэм щыр 5637-рэ ашэфи хатупшыгъагъ. Джащ фэд, федеральна ахъшэхэм ашэфыгъэхэ толстолобик фыж лъэпкэ щыр мин 516-рэ, толстолобик къызэрикъом фэдэу Ѣыр 142188-рэ, «Белый Амур» зыфалорэм фэдэ Ѣыр 240700-рэ, сазан Ѣыр 16103-рэ Краснодар псыыгъыпхэм гээрекло хатупшыгъагъ. Тигушигъэтуу къызэригъагъэмкІэ, мы йофишІэнхэр тапэки лъягъэхъошт.

Хъаклабэ къафэкъошт

Мы хъязметшапІэхэм зызэхашагъэр ильэс 25-рэ зэрхъуугъэр

мэжүогъум и 23-м Лъеустэнхъаблэ щыхагъэунэфыкыщ. Ягушуаагъо адагошины, ягъэхъагъэхэр, яофишІаклэ эзрагъэшэнэу хъаклэхэр къарыкыштых Липецкэ, Воронеж, Кырым, Ростов, Къэрэшэ-Щэрдэжэсэм, Кыблэ федеральна шьолтырым хэхъэхэрэ крайхэм, хэхуухэм. Ахэм япэшштэйр, яанах хъаклэ лъэпштэйр «Росрыболовствэм» и Азово-Черноморскэ чыыпІэ ГээлорышапІэ зэкэ зигугъу къэтшыгъэхэр зэпхыгъэу Ростов дэтым итхаматэу Игорь Рулевир ары.

«АДЫГЭ МАКЪЭМИ» ИНЫБДЖЭГЬУ

Янэксъо Аслъан тигъээзет иныбджэгъэ зыхуугъэр непэп. Ятэу Янэксъо Ихъакъ чыгулэжь бэлхъэу Джэдхэхъэблэ колхозышхуу «Октябрь» зыфалоштэгъэм икомплекснэ бригадэ ишаа зыхуугъэр нэгъэхъагъоштагъ. Адигеим, тызхэтэгъэ краим ямзакъоу, Урысыеми иофишІаклэ, игъэхъагъэхэр ащашштэгъигъ. Іэкыгъ къэралхэм къарыкырэ хъаклэхэр къификштэгъэх. Краснодар краим, Адигеим япэшштэгъэхэр Сергеий Медуновырэ Бэрэдж Нухъэрэ агъэныбджэгъуутыгъ. Журналистхэр Москва, Краснодар, Мыеекъуалэ къыфикштэгъэх. Ахэтэгъэх ахэм лъэпкэ гъэзэтим ижурналистхэри. Ахэр Ихъакъ ибригадэ бэрэ тэхъэштэгъэх, аш фэгъэхъыгъэ тигъэхъэхэрэдэхээ тапэ едгъэхъуэт, тицыхъохэм, псыыгъыпхэм пцэжъыехэм лъэпкэ зэфэшхъафхэр нахьыбэ ахэдгъэхъошт. Анахъэу тызлытшытыр «искусственное воспроизводство» зыфалорэр ары.

Непэ къызнысыгъэми ар къыретхыкы, еджэ. Гъэрекло тиофишІэгъоу Къэзэнэ Юсыф си гыусу гъээз кіэтхэнэм тылынэу Лъеустэнхъаблэ тыкъолгъагъ. ЧыыпІэ коим ишаа зыдэхэдээгъэхээ тапэ едгъэхъуэт, тицыхъохэм, псыыгъыпхэм пцэжъыехэм лъэпкэ зэфэшхъафхэр нахьыбэ ахэдгъэхъошт. Ахэтэгъэх ахэм лъэпкэ гъэзэтим ижурналистхэри. Ахэр Ихъакъ ибригадэ бэрэ тэхъэштэгъэх, аш фэгъэхъыгъэ тигъэхъэхэрэдэхээ тапэ едгъэхъуэт, тицыхъохэм, псыыгъыпхэм пцэжъыехэм лъэпкэ зэфэшхъафхэр нахьыбэ ахэдгъэхъошт. Анахъэу тызлытшытыр «искусственное воспроизводство» зыфалорэр ары.

Непэ къызнысыгъэми ар къыретхыкы, еджэ. Гъэрекло тиофишІэгъоу Къэзэнэ Юсыф си гыусу гъээз кіэтхэнэм тылынэу Лъеустэнхъаблэ тыкъолгъагъ. ЧыыпІэ коим ишаа зыдэхэдээгъэхээ тапэ едгъэхъуэт, тицыхъохэм, псыыгъыпхэм пцэжъыехэм лъэпкэ зэфэшхъафхэр нахьыбэ ахэдгъэхъошт. Ахэтэгъэх ахэм лъэпкэ гъэзэтим ижурналистхэри. Ахэр Ихъакъ ибригадэ бэрэ тэхъэштэгъэх, аш фэгъэхъыгъэ тигъэхъэхэрэдэхээ тапэ едгъэхъуэт, тицыхъохэм, псыыгъыпхэм пцэжъыехэм лъэпкэ зэфэшхъафхэр нахьыбэ ахэдгъэхъошт. Анахъэу тызлытшытыр «искусственное воспроизводство» зыфалорэр ары.

Непэ къызнысыгъэми ар къыретхыкы, еджэ. Гъэрекло тиофишІэгъоу Къэзэнэ Юсыф си гыусу гъээз кіэтхэнэм тылынэу Лъеустэнхъаблэ тыкъолгъагъ. ЧыыпІэ коим ишаа зыдэхэдээгъэхээ тапэ едгъэхъуэт, тицыхъохэм, псыыгъыпхэм пцэжъыехэм лъэпкэ зэфэшхъафхэр нахьыбэ ахэдгъэхъошт. Ахэтэгъэх ахэм лъэпкэ гъэзэтим ижурналистхэри. Ахэр Ихъакъ ибригадэ бэрэ тэхъэштэгъэх, аш фэгъэхъыгъэ тигъэхъэхэрэдэхээ тапэ едгъэхъуэт, тицыхъохэм, псыыгъыпхэм пцэжъыехэм лъэпкэ зэфэшхъафхэр нахьыбэ ахэдгъэхъошт. Анахъэу тызлытшытыр «искусственное воспроизводство» зыфалорэр ары.

Непэ къызнысыгъэми ар къыретхыкы, еджэ. Гъэрекло тиофишІэгъоу Къэзэнэ Юсыф си гыусу гъээз кіэтхэнэм тылынэу Лъеустэнхъаблэ тыкъолгъагъ. ЧыыпІэ коим ишаа зыдэхэдээгъэхээ тапэ едгъэхъуэт, тицыхъохэм, псыыгъыпхэм пцэжъыехэм лъэпкэ зэфэшхъафхэр нахьыбэ ахэдгъэхъошт. Ахэтэгъэх ахэм лъэпкэ гъэзэтим ижурналистхэри. Ахэр Ихъакъ ибригадэ бэрэ тэхъэштэгъэх, аш фэгъэхъыгъэ тигъэхъэхэрэдэхээ тапэ едгъэхъуэт, тицыхъохэм, псыыгъыпхэм пцэжъыехэм лъэпкэ зэфэшхъафхэр нахьыбэ ахэдгъэхъошт. Анахъэу тызлытшытыр «искусственное воспроизводство» зыфалорэр ары.

Непэ къызнысыгъэми ар къыретхыкы, еджэ. Гъэрекло тиофишІэгъоу Къэзэнэ Юсыф си гыусу гъээз кіэтхэнэм тылынэу Лъеустэнхъаблэ тыкъолгъагъ. ЧыыпІэ коим ишаа зыдэхэдээгъэхээ тапэ едгъэхъуэт, тицыхъохэм, псыыгъыпхэм пцэжъыехэм лъэпкэ зэфэшхъафхэр нахьыбэ ахэдгъэхъо

Урысыем ия IV-рэ Спартакиад

Республикэр гупчэ афэхъу

Урысые Федерациием ия IV-рэ Спартакиадэ ильэс 23-м нэс зыныбжь ныбжыкIэхэр хэлажьэх. Хэгъэгум ишъолъырхэм спорт лъэпкъхэмкIэ зэлукIэгъухэр ащеклох.

— Кушхъяфчэ спортымкIэ зэнэкъохур тиреспублике щиззехэтщаагь,— кытиуагь Адыгейим физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет итхаматэу Дэгужье Мурат. Хуульфыгъэхэр, бзыльфыгъэхэр зэлукIэгъухэм ахэлажьэх, ахэр шъольнэ 24-мэ къарыкIыгъэх. Спортсменхэр алерэ чыпIэхэм афебанэх, аш даклоу, Адыгэ Республикэм ичыпIэ даххэхэр ятэгъэлэгъух, концертхэр, зэлукIэгъу гъешэгъонхэр афызэхэтэшэх.

Спартакиадэм иятоонэрэ мафэ бзыльфыгъэ командэхэр километрэ 25-рэ хуурэ гъогум щиззенэ-къохугъэх. Санкт-Петербург

щыкIуагь. Урысыем спортымкIэ ижурналист цэрийлоу Андрей Кондрашовым зэлукIэгъур зэришгаагь.

Краснодар, Ставрополь, Хабаровскэ крайхэм, Свердлов, Ленинград, Ростов, Воронеж, Саратов хэкухэм, Кырым, Башкортостан, Татарстан, нэмикIхэм къарыкIыгъэ командэхэр сценэшном ичэгү кырагъэблэгъагъэх. ЗэкI спортыменхэм, тренерхэм ацIэхэр А. Кондрашовым кыриуагъях, гъехъагъехэр ашынэу афиуагь.

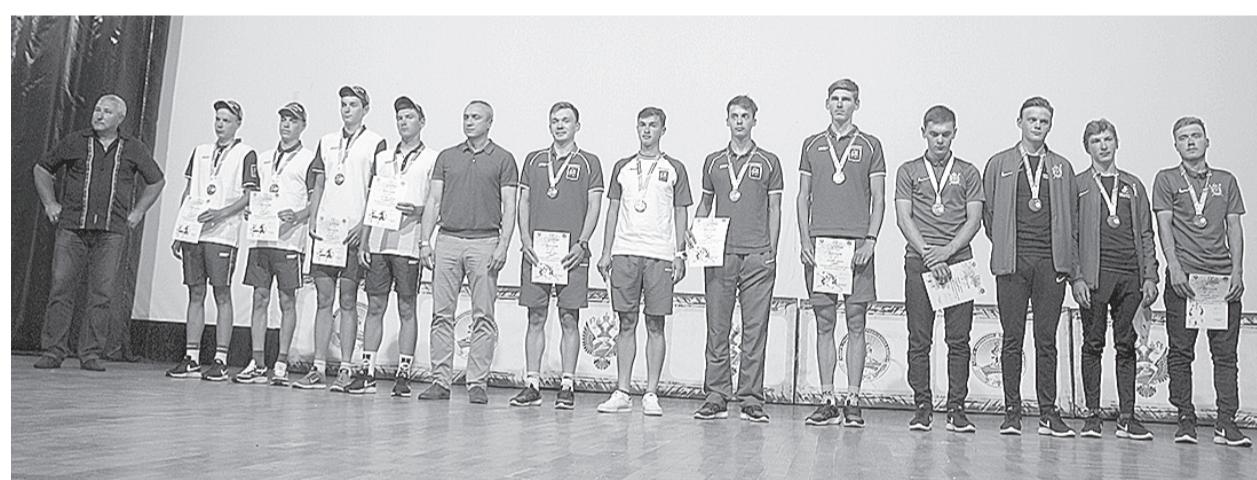
Пчыхъэзэхахъэр Мыекъуапэ итвроческэ йофшапIэу «Ошъадэм» кыгъэбаагь. Художествен-

щыщхэм алерэ чыпIэр кыдахыгь. Башкортостан икомандэ яттоонэрэ хуугъэ, Ростов хэкум ящэнэрэ чыпIэр кыдахыгь.

Хуульфыгъэхэм кушхъяфчэхэмкIэ километрэ 50 къакулагь. Къалэу Москва икомандэ алерэ чыпIэр фагъэшьошагь. Москва хэкум къикIыгъэхэм яттоонэрэ чыпIэр кыдахыгь. Санкт-Петербург илъяклохэм ящэнэрэ чыпIэр ахьыгь.

Адыгэ Республикэм икомандэхэрэ зэлукIэгъухэм ахэлэхъа, ау хагъеунэфыкIырэ чыпIэр кыдахынэу афэгъэхъуягъэп. Тиспортыменхэм ащыгъеу Ирина Журба кызыриуагъеу, Адыгейим иныбжыкIэхэм ялепэлэсэнгъэ хагъэхъонымкIэ амалышухэр ялэх. Спорт псеолъакIэхэр Республикэм щагъэпсыгъэх, зэнэкъохуу инхэм зафагъэхъазыры.

нэ пащэм игуадзэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артисткэй Афэшэгъю Файнэ тызэрэшигъэзагъэу, къэшьуаклохэм, орэдьохэм хэушхъафыкIыгъеу зэхахъэм зыфагъэхъазырыгь.

— Тикъашхохэм, тиорэдхэм адыгэ лъэпкъым ишэн-хабзэхэр къащытэуатэх. Республикэм ихъакIэхэр бэ мэхъух. Сыбыр, Ленинград хэкум, нэмикIхэм къарыкIыгъэхэм Адыгэ Республикэм ипсэукIэ ядгээлэгъуягь.

— кытиуагь Афэшэгъю Файнэ.

Адыгэ шъошэ зэлукIэхэр ашыгъэу «Ошъадэм» икупхэу «Синдинкэм», «Ащэмэзэм» лъэпкъ къашхохэр къашыгъэх, пэсэрэ орэдхэр агъэжынчыгъэх. Адыгэ искуствэм лъэгъо шъхъаф щипхырызыщыре орэдьо ныбжыкIэу Цышэ Зарет лъэпкъ орэдым къэлокIэшү кыифигъотыгь, дахэу дэуджыгь. Ансамблэу «Казачатэм» орэдхэр кытуагъэх.

Адыгэ Республикэм күшь-

съем игупчэ зэрхъугъэр къегущылагъэхэм къыхагъэшыгь.

Тыгъуасэ Мыекъуапэ игъогуухэм күшхъяфачаихэмкIэ бзыльфыгъэхэри хуульфыгъэхэри ашызэнэкъохугъэх. Краснодар щыщэу Максим Пискуновым, Санкт-Петербург къикIыгъэ Мария Новолотская алерэ чыпIэхэр кыдахыгъэх.

Сурэтхэр пчыхъэзэхахъэм кыыштитхыгъэх.

Футбол

ЗэлукIэгъу шъхъаIэхэм тяжэ

Дунаим футболымкIэ изэнэкъохуу Урысыем щэкло. Къэралыгъо 32-мэ яхэшыпыкIыгъэ командэхэр тихэгъэгу икъэлэ 11-мэ ащешIэх.

ЕшIэгъухэр

Швеция — Кыбылэ Кореер — 1:0, Тунис — Англия — 1:2.

ЕшIэгъу пэпч имхъанэ зыкьеэты. ОшIэдэмышишэу чIэнагъэхэр зышыгъэхэ командахэу Бразилием, Аргентинэм, Германием, нэмикIхэм тапэкI къагъэлэгъоцт ишлакIэхэм тяжэ. Урысыем ихэшыпыкIыгъэ команда тыгъуасэ Египет ишлаклохэм аlyklagь.

ЗэлукIэгъу шъхъаIэхэр мы мэфэ благъэхэм командахэм ялештых, финалым и 1/8-м хэфэштхэр къенефштых.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

FIFA WORLD CUP
RUSSIA 2018

Зэхээшагъэр
ыкIи къыдэзыгъэхъэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ йофхэмкIэ, Икъыб къэралхэм ашы-псэурэ тильэпкъэгъухэм адыярээ зэхъынгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жуугъэм иамалхэмкIэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшийэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къайхыэр А4-кIэ
заджэхэр тхъапхэу
зипчыагъэхэм 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлъэу, шрифтыр
12-м нахь цыкIунзу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адымыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкIегъэхъожых.

E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушихъатыгъэр:
Урысые Федерациием
хэуутын йофхэмкIэ, тел-
радиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлты-
ІэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
ЧыпIэ гъэоры-
шапI, зэраушыхъатыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушихъатыгъэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи
пчагъэр
4673
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1592

Хэуутын узчи-
кээтхэнэу щыт уахтэр
Сыхатыр
18.00

Зыщаушихъатыгъэх
уахтэр
Сыхатыр
18.00

Редактор
шъхъаIэр
Дэрэ Т. И.

Редактор шъхъаIэм
игуадзэр
МэцлIэкъо
С. А.

ПшъэдэкIыжь
зыхырэ секретарыр

ЖакIэмыкъо
А. З.